

Nr 351.

Av herrar **Sundqvist** och **Hallén**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 210, angående den fortsatta utbyggnaden och organisationen av landets försvarskrafter.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 210, avd. III, personalvården, föreslår departementschefen, som icke anser det erforderligt att i fred inrätta någon särskild själavårdsavdelning i försvarsstaben, att frågor rörande själavården skola handhavas av personalvårdsavdelningen, till vars förfogande för ändamålet bör ställas lämpligt prästerligt biträde.

1940 års militära socialvårdskommitté hade efter saklig motivering föreslagit, att i försvarsstabens avdelning för soldatvård skulle ingå jämväl en själavårdssektion med fältprosten som chef.

1941 års försvarsutredning har däremot utan ingående motivering icke ansett det erforderligt att för själavården i fred inrätta någon själavårdsavdelning, motsvarande socialvårdskommitténs själavårdssektion, utan föreslagit, att det nödvändiga mobiliseringsarbetet för fältprästerskapet skulle handhavas inom personalvårdsavdelningen med biträde av den av socialvårdskommittén föreslagna soldatvårdsnämnden.

Överbefälhavaren har i sitt underdåniga yttrande över 1941 års försvarsutredning icke funnit skäl att frångå sitt tidigare yrkande om inrättande även i fredstid av en särskild själavårdsavdelning i försvarsstaben under fältprostens ledning. I överbefälhavarens sakliga och ingående yttrande framhålles bl. a.

att den religiösa vården är en betydelsefull del av personalvården, enär den religiösa tillförsikten är ägnad att stärka kraften i vår inre och yttre försvarsberedskap;

att utredningens förslag icke kan anses tillfredsställande i vad det avser själavårdsorganisationen i fred, enär bristen på enhetlig ledning i hög grad inskränker möjligheterna för ett effektivt bedrivande av den religiösa verksamheten;

att med hänsyn till vad i direktiven till den militära socialvårdskommittén angivits om önskvärdheten av »att söka finna former jämväl för reglerande av förhållandet mellan freds- och krigsorganisationen» det måste anses som ett oavvisligt krav att samma person, som i krig skall ansvara för själavårdens bedrivande, fältprosten, även i fredstid skall anförtros ledningen av förberedelsearbetet härför;

att de praktiska erfarenheterna bestyrkt behovet av en under fredstid meddelad specialutbildning för själavårdspersonalen;

att då kostnaderna för själavårdsavdelningens och fältprostens bibehållande även i fredstid blott skulle föranleda en årlig ökning av de fasta kost-

naderna med 600 kronor, inga bärande skäl synas kunna anföras mot genomförande av 1940 års socialvårdskommittés förslag i denna del.

Det synes uppenbart, att därest man anser att den religiösa verksamheten har som syfte att vidmakthålla och stärka oförytterliga värden, man i likhet med överbefälhavaren måste finna den av 1941 års försvarsutredning föreslagna anordningen ytterst bristfull. Departementschefens förslag att låta ett prästerligt biträde ställas till förfogande för handläggning inom personalvårdsavdelningen av självvårdsfrågor synes icke ägnat att åstadkomma nämnvärd förbättring. Det kan nämligen under inga förhållanden anses ändamålsenligt att låta den religiösa verksamheten inom försvarsstaben huvudsakligen inskränkas till ett — med hjälp av prästerligt biträde — utfört mobiliseringsarbete, med uppgift att fördela präster och predikanter på olika förband. Huvuduppgiften måste vara att under insiktsfull ledning och med ingående personkännedom uttaga lämpliga personer ur såväl svenska kyrkans prästerskap som frikyrkosamfunden och sedan — i enlighet med överbefälhavarens yttrande — utbilda dem för deras uppgift som fältpräster vid eventuellt kommande krig. All erfarenhet talar härvid ock för önskvärdheten av att låta jämväl de under fredstid tjänstgörande militärpastorerna komma under samma ledning som den för krigstjänstgöring avsedda självvårdspersonalen. Fältprostens uppgifter måste alltså anses vara av sådan omfattning och betydelse, att han även under fredstid bör givas möjlighet att leda och övervaka den religiösa vården.

Härmed sammanhänger frågan om fältprostens ställning till den i propositionen föreslagna personalvårdsnämnden (f. d. centralrådet för religiös och kulturell verksamhet inom försvarsväsendet). Nämndens ledamöter angivas där till sex av vilka någon eller några skulle i främsta rummet representera den religiösa verksamheten. Med hänsyn till önskvärdheten av den enhetliga ledningen vore det ändamålsenligt att som representant för svenska kyrkan utsåges den krigsplacerade fältprosten varigenom krigsorganisationens förankring i fredsorganisationen bleve säkerställd.

På grund av vad ovan anförts få vi med instämmande i vad överbefälhavaren i sitt yttrande över 1941 års försvarsutrednings betänkande och förslag beträffande personalvården andragit, hemställa

att riksdagen ville besluta sådana ändringar och tillägg i Kungl. Maj:ts proposition nr 210,

att även i fredstid inrättas en självvårdsavdelning med fältprosten som chef mot ett årligt arvode av 600 kronor; samt

att fältprosten blir självskriven ledamot av den föreslagna personalvårdsnämnden.

Stockholm den 28 april 1942.

Gunnar Sundqvist.

Harald Hallén.